Bute Energy Cymuned

Cofnodion cyfarfod Grŵp Cyswllt Cymunedol Parc Ynni Waun Hesgog

Nos Iau 21 Mai 2026

Presenoldeb

Yn bresennol

- Eluned Lewis (EL) – Rheolwr Buddsoddi Cymunedol, Bute Energy
- Kadun Rees (KR) – Cydlynydd Materion Allanol, Bute Energy
- Sophie Jones (SJ) – Rheolwr Prosiect, Bute Energy
- Sophie Bloomfield – (SB) – Rheolwr Prosiect Cyswllt, Bute Energy
- Cerys Hulbert-Scott (CHB) – Cyfarwyddwr Cyswllt, Savills
- Catrin Davies (CD) – Cynghorydd Sir
- Siôn Pennant (SP) – Cyngor Cymuned Ceulan a Maesmawr
- Jacq Brill (JB) – Cyngor Cymuned Ysgubor y Coed
- Marie Woodling (MW) – Ysgol Tal-y-bont

Ymddiheuriadau

- Cyngor Cymuned Llangynfelyn

Trosolwg o’r agenda

1. Croeso a chyflwyniadau
2. Ymddiheuriadau
3. Materion yn codi o'r cyfarfod diwethaf
4. Diweddariad gan Grŵp Flodees Tal-y-bont
5. Diweddariad ar Brosiect Parc Ynni Waun Hesgog
6. Diweddariad ar Sefydliad Elusennol Corfforedig ac Ymddiriedolwyr
7. Unrhyw fater arall
8. Dyddiad ac Amser y Cyfarfod Nesaf

Trafodaethau a nodiadau

1. Croeso, cyflwyniadau ac ymddiheuriadau

Croesawodd KR bawb i'r cyfarfod, a chyflwynodd pawb eu hunain gan fynd o gwmpas y bwrdd

Camau gweithredu

- Gwella'r sain / trefniadau cyfarfodydd hybrid ar gyfer cyfarfodydd yn y dyfodol.
- Darparu deunyddiau mapio a chynlluniau printiedig mwy o faint mewn cyfarfodydd yn y dyfodol.

2. Materion yn codi o'r cyfarfod diwethaf

Bwriodd y grŵp olwg ar y camau gweithredu oedd heb eu cymryd yn dilyn cyfarfod blaenorol y Grŵp Cyswllt Cymunedol. Cynhaliwyd trafodaeth ychwanegol hefyd ynghylch arolygon ymgynghori ac ymatebion ymgysylltu cymunedol a ddaeth i law yn ystod y broses ymgynghori anstatudol.

- Roedd y drafodaeth yn canolbwyntio ar ymatebion i'r arolwg a lefelau ymgysylltiad cymunedol yn dilyn yr ymgynghoriad anstatudol. Cadarnhaodd Bute Energy fod tua 7,043 o bobl yn byw o fewn 5km i ffin llinell goch y safle a nodwyd bod 572 o ymatebion wedi dod i law drwy'r broses arolwg ddigidol yn unig, ac eithrio sylwadau ysgrifenedig ac adborth ychwanegol drwy'r wefan.
- Holodd yr aelodau am ddadansoddiad o'r ymatebion cadarnhaol, niwtral a negyddol, gyda Bute Energy yn cadarnhau bod tua 61% o'r ymatebion wedi'u categoreiddio fel rhai niwtral i gadarnhaol. Gofynnwyd am ddadansoddiad mwy manwl.
- Cafwyd trafodaeth bellach ynghylch rôl a phwrpas y Grŵp Cyswllt Cymunedol, cyhoeddi cofnodion cyfarfodydd, a hygyrchedd gwybodaeth am y prosiect drwy'r wefan a'r broses ymgynghori.
- Mynegodd yr aelodau bryder ynghylch oedi o ran cyhoeddi cofnodion cyfarfodydd blaenorol a chodwyd cwestiynau ynghylch tryloywder cyffredinol yr ymgynghoriad a hygyrchedd gwybodaeth.

Camau gweithredu

- **KR:** Darparu dadansoddiad manwl o ymatebion yr ymgynghoriad yn ôl categori.
- **KR:** Paratoi crynodeb esboniadol cryno yn nodi pwrpas a chylch gwaith y Grŵp Cyswllt Cymunedol.
- **Bute Energy:** Parhau i gylchredeg a chyhoeddi cofnodion cyfarfodydd sydd wedi'u cymeradwyo o fewn yr amserlenni y cytunwyd arnynt.

3. Diweddariad o'r cyfarfod gyda Grŵp Floodees Tal-y-bont

Rhoddwyd diweddariad ynghylch y cyfarfod a gynhaliwyd gyda'r grŵp llifogydd lleol ar 30 Mawrth 2026. Roedd cynrychiolwyr o Bute Energy yn bresennol ochr yn ochr ag ymgynghorwyr technegol, gan gynnwys arbenigwr hydroleg y prosiect. Canolbwyntiodd y drafodaeth i raddau helaeth ar risg llifogydd, strategaeth draenio, adfer mawndir a phryderon hydrolegol ehangach sy'n gysylltiedig ag ardal y prosiect.

- Tynnodd cynrychiolwyr cymunedol sylw at natur anarferol a sensitif yr amodau hydrolegol yn lleol, gan bwysleisio bod risg llifogydd yn dal i fod yn un o'r prif bryderon yn y gymuned. Yn ystod y drafodaeth, tynnwyd sylw at bryder parhaus ynghylch effeithiau amgylcheddol cronnus posibl, yn enwedig o ystyried natur hydrolegol sensitif yr ardal a'r problemau hanesyddol oedd wedi'u profi yn lleol.
- Codwyd pryderon hefyd ynghylch risgiau o halogi, gan gynnwys halogion plwm hanesyddol yn yr ardal, a'r goblygiadau posibl a allai fod i hyn ar gyfer gwaith adeiladu a draenio yn y dyfodol.
- Cydnabu Bute Energy fod y prosiect yn dal i fod yn ei gamau cynnar a bod atebion peirianneg a lliniaru manwl yn dal i esblygu drwy asesiadau technegol ac arolygon amgylcheddol parhaus. Cydnabuwyd bod nifer sylweddol o bethau yn dal i fod yn anhysbys ar y pwynt hwn yn y broses, gan gyfrannu at bryder parhaus ymhlith trigolion lleol.
- Pwysleisiodd yr aelodau bwysigrwydd cynnal ymgysylltiad parhaus, tryloywder a chyfathrebu rheolaidd wrth i'r prosiect ddatblygu, gan fynegi rhwystredigaeth hefyd nad oes atebion peirianneg, draenio a lliniaru manwl ar gael eto yng nghyfnod presennol y prosiect.
- Cydnabu Bute Energy fod y prosiect yn dal i fod yn ei gam dylunio cynnar a chadarnhaodd y bydd arolygon amgylcheddol, asesiadau hydrolegol ac astudiaethau technegol yn parhau cyn i gynlluniau seilwaith terfynol a chynigion lliniaru gael eu datblygu.
- Ailadroddodd tîm y prosiect ei ymrwymiad i gynnal ymgysylltiad drwy gydol y camau cyn-ymgeisio ac ôl-gydsyniad, gyda disgwyl i

ymgysylltiad personol pellach rhwng ymgynghorydd hydroleg y prosiect a chynrychiolwyr lleol fod yn rhan o'r broses ymgynghori barhaus.

Camau gweithredu

- **SJ:** Rhannu nodiadau o'r cyfarfod gyda Grŵp y Floodees gydag aelodau'r Grŵp Cyswllt Cymunedol.
- **SJ:** Trefnu cyfarfod wyneb yn wyneb yn y dyfodol rhwng arbenigwyr hydroleg a chynrychiolwyr lleol pan fo hynny'n briodol.
- **SJ:** Pan fo hynny'n briodol, rhoi diweddariad i aelodau am gynnydd o ran asesiadau risg llifogydd a draenio.

4. Diweddariad ar Brosiect Parc Ynni Waun Hesgog

Cyflwynwyd y trosolwg diweddaraf o'r prosiect yn ymwneud â chynllun tyrbinau, ystyriaethau mynediad, arolygon amgylcheddol a'r gwaith parhaus o ddatblygu'r dyluniad

- Cadarnhaodd Bute Energy fod y cynllun dangosol presennol yn cynnwys 37 o dyrbinau gydag uchder i ben y llafnau o hyd at 220 metr ar y mwyaf a chapasiti cynhyrchu amcangyfrifedig o hyd at 248MW.
- Roedd y drafodaeth hefyd yn cynnwys trafod coridorau mewnol posibl yn cysylltu rhannau dwyreiniol a gorllewinol y safle, ochr yn ochr ag adolygiadau parhaus o strategaethau mynediad posibl. Nodwyd wrth yr aelodau bod arolygon amgylcheddol yn dal i fynd rhagddynt ar draws sawl disgyblaeth dechnegol, gan gynnwys ecoleg, adareg, mawn, hydroleg, rheoli cynefinoedd ac asesu sŵn.
- Codwyd cwestiynau ynghylch hyd a lled ffin y llinell goch, y defnydd o dir y tu hwnt i leoliadau tyrbinau, a'r angen posibl am fannau storio deunyddiau a chytiau adeiladu dros dro yn ystod y gwaith adeiladu. Esboniodd Bute Energy fod ffin ehangach y datblygiad yn cynnig hyblygrwydd ar gyfer rheoli cynefinoedd, seilwaith dros dro a threfniadau mynediad, a hefyd yn adlewyrchu patrymau perchnogaeth tir. *Canolbwyntiodd y drafodaeth hon ar y pynciau canlynol:*
- Hyd a lled ffin y llinell goch.
- Pam mae rhai parseli o dir yn ymestyn y tu hwnt i leoliadau'r tyrbinau.
- Lleoliadau gweithfeydd sypynnu a chytiau adeiladu arfaethedig.
- Mannau storio ar gyfer cydrannau a deunyddiau tyrbinau.
- Llwybrau trafnidiaeth a gwaith lledu ffyrdd posibl.
- Hyfywedd llwybrau mynediad gorllewinol.

Bute Energy Cymuned

Diweddariad Mast Meteorolegol

Rhoddwyd diweddariad ynghylch y ceisiadau arfaethedig ar gyfer mast meteorolegol.

- Cadarnhaodd SJ fod un cais cynllunio ar gyfer mast meteorolegol wedi'i gyflwyno i Gyngor Sir Ceredigion erbyn hyn. Nodwyd wrth yr aelodau bod cais wedi bod am wybodaeth ategol ychwanegol fel rhan o'r broses gynllunio, gan gynnwys adroddiadau treftadaeth ac awyrenneg.
- Yn ystod y drafodaeth, cwestiynodd y mynychwyr gyfeiriadau at adroddiadau amgylcheddol ac ymatebion i ymgyngoriadau a gyflwynwyd gan Gyfoeth Naturiol Cymru. Codwyd pryderon nad oedd gwybodaeth amgylcheddol ddisgwyliedig wedi'i chynnwys yn y dogfennau cais a gyhoeddwyd. Rhoddodd SJ eglurhad pellach y bydd gwybodaeth y mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi gofyn amdani yn cael ei chyflwyno fel rhan o'r broses barhaus o wneud ceisiadau ac ymgynghori.
- Cadarnhaodd SJ fod ail gais ar gyfer mast meteorolegol yn cael ei ystyried ac y byddai rhywbeth penodol yn cael ei gyflwyno ar ôl i'r penderfyniad gael ei wneud ar y cais cyntaf.

Diweddariad ar y Gyfundrefn Cydsyniad Seilwaith (IC)

Rhoddodd Cerys Hulbert-Scott ddiweddariad manwl ynghylch y newid o'r gyfundrefn Datblygiad o Arwyddocâd Cenedlaethol (DNS) i'r gyfundrefn Cydsyniad Seilwaith (IC).

- Eglurwyd bod y gyfundrefn DNS wedi dod i ben yn ffurfiol ym mis Rhagfyr 2025 a'i bod bellach wedi'i disodli gan y gyfundrefn Cydsyniad Seilwaith o dan Ddeddf Seilwaith (Cymru) 2024.
- Bwriad y drefn newydd yw symleiddio'r broses gydsynio ar gyfer prosiectau seilwaith o arwyddocâd cenedlaethol drwy gael gwared ar gyfres o gydsyniadau annibynnol a chyflwyno un broses gydsynio unedig yn eu lle. Rhoddir mwy o bwyslais ar ymgynghori ymlaen llaw, casglu tystiolaeth a chamau statudol sydd wedi'u diffinio'n glir.
- Roedd y drafodaeth hefyd yn ymdrin â gwahaniaethau o ran disgwyliadau rhaglenni ac amserlenni penderfynu rhwng systemau DNS ac IC. Cododd yr aelodau gwestiynau ynghylch amserlenni prosiectau diwygiedig, camau ymgynghori statudol a chyhoeddi'r wybodaeth ddiweddaraf am y rhaglen.

- Cadarnhaodd SJ y byddai'r dyddiadau presennol a ddangosir ar y wefan yn cael eu tynnu tan y gellir cwblhau a chyhoeddi'r wybodaeth ddiweddaraf am y rhaglen.
- Mynegodd CD bryder y gallai cymunedau fod yn brin o'r arbenigedd a'r adnoddau sydd eu hangen i ymgysylltu â phrosesau cynllunio cymhleth. Codwyd cwestiynau hefyd ynghylch rôl awdurdodau lleol, buddiannau’r Parc Cenedlaethol a chynghorau cymuned.
- Tynnodd yr aelodau sylw ymhellach at bwysigrwydd sicrhau bod lleisiau lleol yn cael eu cynrychioli'n briodol.

Camau gweithredu

- **SJ:** Darparu mapiau safle cliriach a mwy o faint mewn cyfarfodydd yn y dyfodol.
- **SJ:** Pan fo hynny'n briodol, darparu diweddariadau am waith asesu llwybrau trafnidiaeth.
- **SJ:** Sicrhau bod aelodau'n cael gwybod am gynnydd gyda'r cais ar gyfer mast meteorolegol ac unrhyw beth pellach fydd yn cael ei gyflwyno.
- **SJ:** Dileu dyddiadau rhaglen sydd wedi dyddio o wefan y prosiect.
- **SJ:** Cyhoeddi dyddiadau rhaglen wedi'u diweddaru ar ôl iddynt gael eu cadarnhau.
- **SJ:** Cylchredeg eglurhad pellach ynghylch Adroddiadau Effaith Lleol a chyfleoedd i gymunedau gymryd rhan.

5. Diweddariad ar Sefydliad Elusennol Corfforedig ac Ymddiriedolwyr

Darparodd EL ddiweddariad am y Sefydliad Elusennol Corfforedig

- Esboniodd EL fod Sefydliad Corfforedig Elusennol (CIO) wedi'i ffurfio a'i fod yn agosáu at gael ei gofrestru gyda Chomisiwn Elusennau Cymru. Dywedwyd y byddai'r sefydliad yn gweithredu'n annibynnol, gydag amddiffynfeydd cyfreithiol a threfniadau llywodraethu yn cael eu darparu drwy ei statws elusennol.
- Nodwyd y byddai cytundeb cyfreithiol ffurfiol yn bodoli rhwng y Sefydliad Corfforedig Elusennol a phrosiect y Parc Ynni, gyda'r bwriad y byddai'r sefydliad yn goruchwylio'r gwaith o weinyddu trefniadau ariannu cymunedol. Eglurwyd, er y byddai strwythur llywodraethu cenedlaethol yn bodoli drwy'r Sefydliad Corfforedig Elusennol, ei bod yn dal i fod yn fwriad sefydlu paneli cymunedol lleol i sicrhau cynrychiolaeth leol a mewnbwn i benderfyniadau ariannu.

- Cadarnhaodd EL fod pedwar ymddiriedolwr o wahanol rannau o'r wlad wedi cael eu hadnabod i gefnogi'r gwaith o lywodraethu'r sefydliad, gan gynnwys cynrychiolwyr sydd â chefndir mewn gwaith datblygu cymunedol, sefydliadau elusennol a llywodraethiant cyllid cyhoeddus. Eglurwyd y byddai'r ymddiriedolwyr yn darparu goruchwyliaeth a llywodraethiant, tra byddai paneli lleol yn cadw rôl bwysig o ran siapio blaenoriaethau lleol a dosbarthu buddion cymunedol.
- Cafwyd trafodaeth bellach ynghylch perchnogaeth hirdymor, strwythurau ariannu a phryderon ynghylch gwerthu prosiectau i drydydd partïon yn y dyfodol. Cododd cynrychiolwyr cymunedol bryderon ynghylch a fyddai perchnogion y dyfodol yn parhau i anrhydeddu ymrwymiadau o ran budd cymunedol. Ymatebodd EL y byddai amddiffynfeydd yn cael eu hymgorffori drwy gytundebau cyfreithiol, rhwymedigaethau cynllunio, trefniadau datgomisiynu a strwythur arfaethedig y Sefydliad Corfforedig Elusennol i sicrhau bod ymrwymiadau ariannu cymunedol yn dal i gael eu diogelu beth bynnag am unrhyw newidiadau perchnogaeth yn y dyfodol.

6. Unrhyw fater arall

Effeithiau Llywodraeth newydd Cymru ac Ynni Cymunedol

- Cynhaliwyd trafodaeth ynghylch disgwyliadau Llywodraeth newydd Cymru ar gyfer perchnogaeth a chyfranogiad cymunedol mewn prosiectau ynni adnewyddadwy.
- Cwestiynodd yr aelodau sut y gallai cymunedau lleol gymryd rhan yn realistig mewn strwythurau perchnogaeth yng nghyd-destun datblygiadau ynni adnewyddadwy graddfa fawr. Esboniodd EL a KR fod buddsoddi drwy Bartneriaeth Pensiwn Cymru yn cyfrannu at dargedau perchnogaeth Cymru ac yn rhan o'r agwedd perchnogaeth gymunedol ehangach sy'n cael ei datblygu.
- Cafwyd trafodaeth bellach oedd yn canolbwyntio ar astudiaethau dichonoldeb ynni cymunedol a chyfleoedd ar gyfer mentrau budd lleol sy'n gysylltiedig â seilwaith ynni adnewyddadwy. Cyfeiriwyd at enghreifftiau o brosiect Caerffili, gan gynnwys asesiadau yn ymwneud â chynlluniau micro-hydro, seilwaith gwefru cerbydau trydan, solar ar doeon, solar ar y llawr a chyfleoedd ynni cymunedol ehangach.
- Roedd y drafodaeth hefyd yn cydnabod yr heriau sy'n gysylltiedig â seilwaith grid a chapasiti rhwydwaith lleol yng nghefn gwlad y

canolbarth, yn enwedig wrth ystyried cynlluniau cynhyrchu llai sydd o dan arweiniad y gymuned.

- Ymhellach, cwestiynodd aelodau'r Grŵp Cyswllt Cymunedol a fyddai gan gymunedau gwledig y canolbarth y capasiti seilwaith sydd ei angen ar gyfer cynlluniau ynni lleol. Nodwyd argaeledd y grid ac is-orsafoedd lleol fel cyfyngiadau mawr.

Camau gweithredu

- **CD**: Anfon eu rhestr o gwestiynau gan Gyngor Cymuned at Bute Energy er mwyn cael ymatebion mwy manwl.
- **EL:** Parhau i roi diweddariadau ynghylch y gwaith o ddatblygu strategaeth ynni gymunedol
- **EL:** Darparu enghreifftiau yn y dyfodol o fodelau perchnogaeth a budd cymunedol os oes rhai ar gael.

7. Dyddiad ac amser y cyfarfod nesaf

Cyfarfod nesaf

Dyddiad: i'w gadarnhau

Amser: i'w gadarnhau

Lleoliad: i'w gadarnhau

Bute Energy Cymuned

Crynodeb o'r camau gweithredu

Cam Gweithredu	Arweinydd	Erbyn
Gwella'r sain / trefniadau cyfarfodydd hybrid ar gyfer cyfarfodydd yn y dyfodol	KR	Cyfarfod nesaf
Darparu dadansoddiad manwl o ymatebion yr ymgynghoriad yn ôl categori	KR	Cyfarfod nesaf
Paratoi crynodeb esboniadol cryno yn nodi pwrpas a chylch gwaith y Grŵp Cyswllt Cymunedol	KR	Cyfarfod nesaf
Parhau i gylchredeg a chyhoeddi cofnodion cyfarfodydd sydd wedi'u cymeradwyo o fewn yr amserlenni y cytunwyd arnynt	Bute Energy	Parhaus
Rhannu nodiadau o'r cyfarfod gyda Grŵp y Floodees gydag aelodau'r Grŵp Cyswllt Cymunedol	SJ	Cyn gynted â phosibl
Trefnu cyfarfod wyneb yn wyneb yn y dyfodol rhwng arbenigwyr hydroleg a chynrychiolwyr lleol pan fo hynny'n briodol	SJ	I'w benderfynu
Pan fo hynny'n briodol, rhoi diweddariad i aelodau am gynnydd o ran asesiadau risg llifogydd a draenio	SJ	Parhaus

Cam Gweithredu	Arweinydd	Erbyn
Darparu mapiau safle cliriach a mwy o faint mewn cyfarfodydd yn y dyfodol	SJ	Cyfarfod nesaf
Pan fo hynny'n briodol, darparu diweddariadau am waith asesu llwybrau trafnidiaeth	SJ	Parhaus
Sicrhau bod aelodau'n cael gwybod am gynnydd gyda'r cais ar gyfer mast meteorolegol ac unrhyw beth pellach fydd yn cael ei gyflwyno	SJ	Parhaus
Dileu dyddiadau rhaglen sydd wedi dyddio o wefan y prosiect	SJ	Cyn gynted â phosibl
Cyhoeddi dyddiadau rhaglen wedi'u diweddaru ar ôl iddynt gael eu cadarnhau	SJ	I'w benderfynu
Cylchredeg eglurhad pellach ynghylch Adroddiadau Effaith Lleol a chyfleoedd i gymunedau gymryd rhan	SJ	Cyn gynted â phosibl
Anfon eu rhestr o gwestiynau gan Gyngor Cymuned at Bute Energy er mwyn cael ymatebion mwy manwl	CD	Cyn gynted â phosibl
Parhau i roi diweddariadau ynghylch y gwaith o ddatblygu strategaeth ynni gymunedol	EL	Parhaus
Darparu enghreifftiau yn y dyfodol o fodelau	EL	Parhaus

Cam Gweithredu	Arweinydd	Erbyn
perchnogaeth a budd cymunedol os oes rhai ar gael		